



Niels Valentin Hansen var forstjóri í Roskilde Bank í 28 ár. Leingi gekst fyrirmyndarliga væl hjá bankanum, men frá 2002 til 2007 var útlánsvøksturinn so ovurhonds stórur, at bankin at enda koppaði

at hækka. Forstjórin sjálvur skrivaði í sambandi við kapitalhækkingar undir brøv til túsundtals viðskiftafólk, har hann vegleiddi tey um, hvussu tey kundu taka lán í bankanum at keypa partabrøvini fyri, um tey ongar pengar áttu ella ikki vildu brúka av egnari upp-sparing.

Tá Roskilde Banki so fór á húsagang, funnst bæði politikarar og serfrøðingar hvassliga at Fíggjareftirlitinum fyri ikki at hava fyribyggt, at so illa skuldi gangast í hond. Men Fíggjareftirlitið hevði leingi havt eyguni eftir bankanum og átalaði í 2005, 2006 og 2007 bæði virkisgongdirnar í bankanum, kredittpolitikkin og ógvusliga útlánsvøksturinn, sum var nógv størri enn í øðrum bankum, og sum at enda hevði við sær, at útlánini gjørdust tvífalt so stór sum innlánínini.

Tann síðsti stóri aðalfundurinn hjá Roskilde Banka varð hildin í august 2008. Her mátti nevndarformaðurin ásanna, at nevnd og stjórn høvdu ikki havt nakra hepna hond at leiða bankan. Hevði ein knappánál fallið til jarðar, tá hann var liðugur, so hoyrdist hetta sum ein hvøllur brestur, hóast 4.000 fólk vóru til staðar. Og so brast ódnarveðrið á. Partaeigararnir vóru í øðini

og funnst hvassliga at leiðsluni, eisini nevndarlimunum, sum nýliga vóru komnir í nevndina og ov seint høvdu uppdagað, at okkurt var spinnandi galið í bankanum.

Morten Jeppesen lýsir í bókini førleikarnar hjá nevndarlimunum og teirra persónliga samband við forstjóran, Niels Valentin Hansen. Ein nevndarlimur verður lýstur sum mað-

Fólk í øðini

Soleiðis fór alt av lagi í tí fyrr so stinna lokalbankanum í Roskilde. Bankin tveitti seg í ótálmaðum vakstrarhugi og ábyrgdarleysum kredittpolitikki út í eitt ævintýr, ið hann misti tamarhaldið á, og av tí, at bankin vakstrarárini hevði lokkað tíggjutúsundtals fólk at keypa partabrøv í bankanum, ofta fyri lán úr bankanum sjálvum, gjørdist skelkurin

»Tann síðsti stóri aðalfundurinn hjá Roskilde Banka varð hildin í august 2008. Her mátti nevndarformaðurin ásanna, at nevnd og stjórn høvdu ikki havt nakra hepna hond at leiða bankan

urin í nevndini, ið tók orðið, tá málini snúðu seg um fólk, ið hann kendi úr lokalumhvørvinum. Hann sá tað sum sína uppgávu at siga, um lítast kundi á møguligar kundar, ið jú eisini var viðkomandi. Men seinnu árin segði hann onki, tí hann kendi ongar av eydnuriddarunum, ið fóru at flokkast um bankan orsakað av stóra útláns-vækstrinum.

av húsaganginum uppaftur størri, enn hann kanska annars hevði verið – og eisini øðin. Fólk kendu seg rætt og slætt snýtt.

Øðin gjørdist ikki minni av, at ógvusligi útlánsvøksturinn frá 2002 til 2007 varð settur í samband við, at leiðandi medarbeiðararnir í bankanum í 2003 fingupartabrævaoptiónir, ið bóru í sær, at teir kundu keypa partabrøv í bankanum fyri dagskursin tá og so selja tey

FAKTA

Greinin byggir á bókina »Blændværk« hjá journalistinum Morten Jeppesen frá 2009.

Á baksíðuni skrivur høvduurin:

»Hetta er ein søga um ódugnaskap, óheppin samanhold og gramni. Um eina veika og blindaða bankanevnd, sum ikki megnaði at forða einum einaráðandi og valdsmiklum bankastjóra at tveita fyrítøkuna út í váðafull útlán til vinnulívsins eydnuriddarar. Um eina lönandi bonusskipan, sum gjørdist meira og meira verd fyri leiðsluna, so hvørt sum kursurin á partabrævinum hjá bankanum hækkaði. Um ein húsagang, sum endaði við at kosta 32.000 partaeigarum sjey milliardir krónur.«

aftur fimm ár seinni og skúma róman, um kursurin var hækkaður. Leiðslan hevði á hendan hátt ein persónligan áhuga í, at kursurin hækkaði so nógv sum gjørligt, sama hvussu hetta hendi. Fráfarni forstjórin gjørdist tó ov seinur at selja, áðrenn bankin fór um koll, so hann fekk lítið burtúrur.

Roskilde Banki var kreativur og óetiskur í síni jagstran eftir at fáa kursin at hækka. Vanlig mannagongd var, at teir stórkundar, ið fingupartabrøv í bankanum, eisini gjørdust partaeigarar í bankanum, og at teimum vórðu boðin lán at keypa partabrøvini fyri. Einasta tryggin fyri hesum lánunum vóru partabrøvini sjálv. At hetta mátti enda galið, um kursurin bráðliga kavaði, sigur seg sjálvt, og tað gjørdi hann eisini. Stútt og støðugt lækkaði kursurin undan húsaganginum, til korthúsið so rapaði heilt.

Ein háborg í danska bankaheiminum, ið var stovnað í 1884, var farin um koll av gramni og ósketni, og nú er Roskilde Banki søga, ein søga um, hvussu tú ikki rekur banka.